

Ainekava: saksa keel B keelena põhikoolis

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli B-võõrkeele õpetusega taotletakse, et õpilane:

1. saavutab keeleoskuse taseme, mis võimaldab tal igapäevastes suhtlusolukordades toime tulla;
2. huvitub võõrkeelte õppimisest ning nende kaudu silmaringi laiendamisest; ;
3. omandab oskuse märgata ja väärtustada erinevate kultuuride eripära;
4. tunneb erinevaid võõrkeelte õppimise strateegiaid ning oskab neid iseseisvalt kasutada;
5. huvitub õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist;
6. oskab kasutada eakohaseid võõrkeelseid teatmeallikaid (nt teatmeteosed, sõnaraamatud, Internet), et leida vajalikku infot ka teistes valdkondades ja õppeainetes

II kooliaste õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

1. saab aru igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
2. kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kool) kirjeldamiseks;
3. reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
4. on omandanud esmased teadmised õpitava keelega seotud kultuuriruumist;
5. rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja -strateegiaid;
6. seab endale õpieesmärged ning hindab koostöös kaaslaste ja õpetajaga oma saavutusi;
7. töötab õpetaja juhendamisel iseseisvalt, paaris ja rühmas.

Keeleoskuse hea tase 6. klassi lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Saksa keel	A1.2	A1.2	A1.2	A1.2
	Saab aru selgelt hääldatud fraasidest, lausetest ja tuttava situatsiooniga seotud lühikestest dialoogidest. Mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ning pöördumisi. Vajab kordamist, osutamist, piltlikustamist vms.	Loeb lühikesi lihtsaid tekste (nt ürituste kavad, postkaardid, meilid, kuulutused, sildid, teeviidad, lühiankeedid, -küsimustikud, -teated, -sõnumid) ja leiab neist vajaliku faktiinfo. Saab aru lihtsatest kirjalikest tööjuhustest. Lugemise tempo on väga aeglane, teksti mõistmiseks võib vaja minna korduvat lugemist. Tekstist arusaamiseks oskab kasutada õpiku sõnastikku.	Oskab lühidalt tutvustada iseennast ja oma ümbrust. Saab hakkama õpitud sõnavara ja lausemallide piires lihtsate dialoogidega; vajab vestluskaaslase abi. Hääldevead võivad põhjustada arusaamatusi. Kõnes esineb kordusi, katkestusi ja pause.	Oskab lühidalt kirjutada iseendast ja teisest inimesest. Oskab täita lihtsat küsimustikku. Tunneb õpitud sõnavara õigekirja. Kasutab lause alguses suurtähte ja lause lõpus õiget kirjavahemärki.

Õpitulemuste saavutamine

B-võõrkeele õpetamisel arvestatakse, et õpilasel on juba vähemalt ühe võõrkeele õppimise kogemus, mis võimaldab omandatu üle kanda uue võõrkeele õppimisele.

Õpilase east lähtuvalt on õpetuses oluline mängulisus. Rõhk on kuulamisel ning rääkimisel. Õpilased õpivad eristama võõrkeele häälikuid, sõnarõhku ja lauseintonatsiooni ning omandavad õige hääldusaluse. Selleks kasutatakse muuhulgas (rütmi)salme ja laule. Kuulamisel kasutatakse põhiliselt adapteeritud ja õpiotstarbelisi tekste, nt lühidialoogid ja -monoloogid. Õpetaja julgustab õpilasi analoogia põhjal kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid. Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt omandatud. Õpitu kinnistamine tagatakse süstemaatilise kordamise ja eelnenud materjaliga seostamise teel.

Õpetaja tutvustab õpetatava keele maa(de)le iseloomulikke kultuuritavasid, nt rahvuspihi, kasutades erinevaid näitlikustamise vahendeid (nt filmilõigud, muusikavideod) ².

Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest.

Õppetegevused:

1. kuuldu põhjal pildi joonistamine või täiendamine;
2. sobitusülesande lahendamine (pildi vastavus kirjeldusele);
3. mudeli järgi dialoogi esitamine;
4. rääkimine pildi alusel;
5. häälega lugemine;
6. laulude ja luuletuste esitamine;
7. lihtsa faktilise info leidmine tekstist;
8. mudeli järgi kirjutamine;
9. õpikusõnastiku kasutamine

Õppetegevuse eesmärk on julgustada õpilast võõrkeeles suhtlema. Kõiki osaoskusi arendatakse võrdselt, suurendades järk-järgult kirjaliku suhtlemise mahtu. Õpilased õpivad lähenema keeleõppele analüüsivalt, õppides kõrvutama eri keelte sarnasusi ja erinevusi ning märkama enda ja teiste keelekasutusviigu.

Õpioskuste areng, õpimotivatsioon

Töövõtete valikul arvestab õpetaja, et II kooliastmes vajavad õpilased nii paaris- kui ka rühmatöö ning vahel ka individuaalse töö puhul veel õpetaja täpsustavaid juhiseid.

Et toetada õpimotivatsiooni ning luua pingevaba õhkkond, peetakse silmas:

- teismelise õpilase huve, elukogemust;
- erineva võimekusega õpilaste vajadusi, pakkudes neile parajat pingutust nõudvaid ülesandeid;
- et õppeprotsessis on vigade tegemine loomulik. Õpetaja analüüsib õpilaste vigu ning vajadusel korrigeerib oma tegevust;
- et õpilase jõupingutusi tuleb tunnustada, kasutamata teistega võrdlemist ning rõhutamata võistlust;
- hinnete ületähtsustamise vältimine;
- õpilase suunamist oma edusamme märkama ja oma saavutusi varasematega võrdlema;
- et ülesanded oleksid eakohased ning õpilane peab mõistma ülesande eesmärki.

Hindamine

Õpitulemuste hindamisel lähtutakse põhikooli riikliku õppekava üldosast

II kooliastmes hinnatakse õppe alguses peamiselt kuulatust arusaamist ja suulist väljendusoskust, õppe edenedes jõutakse kõigi osaoskuste hindamiseni.

Võõrkeele õppimise algetapil hinnatakse põhiliselt positiivset õpitulemust, rõhk on sisulisel tagasisidel, mille käigus tõstetakse esile õpilase edusamme. Õpetaja juhib puudustele tähelepanu taktitundeliselt, osutades võimalustele neist üle saada.

Õpilasele tuleb selgitada, et hindamine on õppeprotsessi loomulik osa.

Võõrkeele õppimise algetapil hinnatakse põhiliselt kuulatud tekstist arusaamist ja suulist väljendusoskust.

Eesmärk on, et õpilane õpiks koostöös kaaslase ja õpetajaga sõnastama seda, mida ta on enda arvates hästi omandanud, mille omandamiseks peab ta veel tööd tegema ja/või milliseid oskusi ta peaks veel endas arendama.

Selleks sobivaid töövorme (nt tunni ja/või teema lõpus lühikokkuvõtted, vestlused, eneseanalüüsilehed jmt) on õpilane juba õppinud ja kasutanud I kooliastmes A-võõrkeele õppimisel.

Alguses võib enesehinnanguid anda emakeeles, kuid õpetaja peaks õpilast julgustama ka võõrkeelt kasutama.

Oluline on, et kõik õpilased saaksid oma mõtted ja arvamuse välja öelda.

Läbivad teemad

Võõrkeelte valdkonnas kajastuvad teemad, mis toetavad õpilase algatusvõimet ja mõtteaktiivsust. Läbivad teemad on seotud alljärgnevate teemavaldkondadega:

1) „Õppimine ja töö” – elukestev õpe ja karjääri planeerimine.

2) „Kodukoht Eesti” – keskkond ja jätkusuutlik areng.

3) „Kodukoht Eesti”, „Riigid ja nende kultuur” – kultuuriline identiteet.

4) „Igapäevaelu”, „Õppimine ja töö”, „Riigid ja nende kultuur”, „Vaba aeg” – teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon.

5) „Mina ja teised”, „Kodu ja lähiümbrus”, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö”- tervis, ohutus.

6) „Riigid ja nende kultuur”, „Vaba aeg” – väärtused, kõlblus.

Teemavaldkonnad

MINA JA TEISED: Enese ja kaaslase tutvustus; enesetunne; välimuse kirjeldus; ühised tegevused.

KODU JA LÄHIÜMBRUS: Pereliikmed ja sugulased, pereliikmete tegevusalad, kodu asukoht.

KODUKOHT EESTI: Riik, pealinn, rahvused, aastaajad, ilm.

IGAPÄEVAELU. ÕPPIMINE JA TÖÖ: Lihtsamad tegevused kodus, koolis, nendega seonduvad esemed.

VABA AEG: Lemmiktegevused ja nende eelistus.

Keeleteadmised

LAUSEÕPETUS: tähestik; suur ja väike algustäht; öeldise asukoht lauses; käskiv kõne; hääldus

TEGUSÕNA: tegusõna pööramine; lahutatav eesliide;

NIMISÕNA: nimisõnade sugu; määrav ja umbmäärane artikkel; osastav kääne; mitmus

ASESÕNA: isikuline, omastav asesõna; umbisikuline „es“

ARVSÕNA: arvud 1-100; kuupäev, aastaarvud; kellaajad

SÕNATULETUS: liitnimisõnade moodustamine

OMADUSSÕNA: värvid, isikuomadused

III kooliaste õpitulemused

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Hea tulemusega põhikooli lõpetaja saksa keeles:

1. tuleb toime teda puudutavates igapäevastes suhtlusolukordades õpitavat keelt emakeelena rääkiva kõneleajaga;
2. saab õpitud temaatika piires aru lausetest ja sageli kasutatavatest väljenditest;
3. mõistab õpitud temaatika piirides olulist;
4. kirjutab lühikesi tekste õpitud temaatika piires;
5. hangib infot erinevatest võõrkeelsetest infoallikatest;
6. on omandanud esmased teadmised õpitava keele maa kultuuriloost;
7. teadvustab eakohaselt õpitava maa ja oma maa kultuuri erinevusi ning oskab neid arvestada;
8. töötab iseseisvalt, paaris ja rühmas;
9. hindab õpetaja abiga oma tugevaid ja nõrku külgi seatud eesmärkide järgi ning vajaduse korral kohandab oma õpistrateegiaid.

Keeleoskuse hea tase põhikooli lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Saksa keel	A2.2	A2.2	A2.2	A2.2
	Mõistab selget ja aeglast kõnet. Mõistab selgelt ja aeglaselt häälstatud fraase jm. väljendeid, mis seostuvad esmatahtsate eluvaldkondadega. (nt. isiku- ja pereteave, sisseostud, kodukoht, töö).	Mõistab lühikesi ja tuttavaid tekste lihtsatel teemadel, kui keelekasutus sarnaneb tema igapäevaelus sageli ettetulevaga; samuti tekste, mis sisaldavad sageli kasutatavaid ja rahvusvahelise levikuga sõnu.	Saab hakkama igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskab kaasa rääkida, kuid vestlust ise juhtida veel ei oska. Oskab kasutada õpitut, et kirjeldada oma perekonda ja teisi inimesi, elutingimusi, hariduslikku tagapõhja, praegust või eelmist tööd	Oskab teha märkmeid ja koostada lihtsat isiklikku kirja.

Õpitulemuste saavutamine

III kooliastmes arendatakse kõiki osaoskusi võrdselt. Õpetaja julgustab õpilast kasutama õpitavat keelt aktiivselt nii tunnis kui ka keelekeskkonnas (nt muuseumitund, *eTwinning*, internetipõhised suhtluskeskkonnad). Õpetaja suunab õpilast lugema lühemaid kohandatud, kooliastme lõpus ka autentseid eakohaseid ilukirjandus-, teabe-, tarbe- ja meediatekste. Kuulamisoskuse arendamisel asenduvad õppetekstid järk-järgult autentsete audiovisuaalsete materjalidega (nt *podcast*'id, raadiosaated, filmilõigud).

Kirjutamisoskuse arendamiseks kasutatakse lisaks mudelkirjutamisele ka eri liiki loovtöid (nt lühiülevaade, sündmuse kirjeldus, lühikirjand).

Vigade/eksimuste parandamiseks kasutab õpetaja erinevaid võtteid.

Oluline on julgustada õpilast oma mõtteid väljendama ja mitte teda pidevalt katkestada.

Õpetaja suunab õpilasi keeleõppele analüüsisvalt lähenema, õpetades kõrvutama keelte sarnasusi ja erinevusi ning märkama enda ja teiste keelekasutusvigu.

Õpetaja tutvustab ja selgitab erinevaid kultuurinähtusi ning innustab õpilast neid mõistma, teadvustama ja nendega arvestama. Õpilane õpib väärtustama mõtteviiside mitmekesisust, avaldama oma arvamust nähtu kohta ning arvestama erinevate seisukohtadega.

Õpitegevused:

1. eri liiki autentsete eakohaste tekstide (sh meediatekstide) kuulamine ja lugemine;
2. adapteeritud eakohaste tekstide iseseisev lugemine;
3. mudelkirjutamine (nt sõnumid, postkaardid, lühikesed kirjad);
4. loovtööd (nt luuletused, isiklikud kirjad, kuulutused, lühiülevaated, kokkuvõtted lühikirjand);
5. projektitööd (nt seinalehe koostamine);
6. rolli- ja suhtlusmängud (nt „Alias”, „Scrabble”);
7. lühietekanded (nt pildikirjeldus, hobide tutvustamine, projektitööde kokkuvõtted);
8. info otsimine erinevatest võõrkeelsetest allikatest (nt teatmeteosed, Internet);
9. sõnaraamatu kasutamine;
10. keelekeskkonna õppeülesanded (nt liikumine juhiste järgi, õpitava võõrkeele kodumaal toodetud kaubad poes, autod linnas, firmanimetused)

Õpioskuste areng, õpimotivatsioon

III kooliastmes iseloomustab õpilast mõnevõrra suurem iseseisvus kui II kooliastmes.

Erinevus on selles, et õpilane hakkab teadlikult oma õpioskusi arendama:

valib ja kasutab talle sobivaid õpistrateegiaid, ehkki vajab veel õpetaja suunamist.

Kooliastme lõpus saab enamik õpilasi pikemaajaliste õpitegevustega hakkama ka õpetaja abita.

Õpioskusi arendatakse õpilasi aktiivselt tegevuste kavandamisse kaasates. Oluline on, et õpilased ise saaksid teha valikuid (nt teemade, töömeetodite ja töö lõpptulemuste esitamise viis), anda hinnanguid ja võtta vastutust.

Et toetada õpimotivatsiooni ning luua pingevaba õhkkond, peetakse silmas:

- õpetamisel tuleb lähtuda teismelise õpilase huvidest ja elukogemusest;
- õpetamisel on vaja arvestada erineva võimekusega õpilaste vajadustega, pakkudes neile parajat pingutust nõudvaid ülesandeid;
- õppeprotsessis on vigade tegemine loomulik; õpetaja analüüsib õpilaste vigu, vajadusel korrigeerib oma tegevust ning suunab õpilasi oma vigu märkama ja parandama;
- õpilase jõupingutusi tuleb tunnustada ja aidata kaasa adekvaatse minapildi kujunemisele;
- õpilane märkab oma edusamme ja oskab kasutada saavutatut edasisel õppimisel, kuid osa õpilasi vajab endiselt õpetaja suunamist;
- hinnete ületähtsustamist tuleb vältida;
- ülesanded peavad olema eakohased, õpilane peab mõistma ülesande eesmärki;
- õpetaja peab suunama õpilast rakendama õpitut väljaspool kooli (nt telesaated, filmid, eTwinning, internetipõhised suhtluskeskkonnad). Eesmärk on anda õpilastele võimalus praktiseerida oma keeleoskust ning suhelda autentses keelekeskkonnas.

Hindamine

Õpitulemusi hinnates lähtutakse põhikooli riikliku õppekava üldosast

Õpilasele tuleb selgitada, et hindamine on õppeprotsessi loomulik osa. III kooliastmes hinnatakse kõiki osaoskusi kas eraldi või lõimitult, andes õpilasele adekvaatset tagasisidet. Ülesande eesmärgi järgi hinnatakse kas ühte kindlat või mitut keeleoskuse aspekti (nt sisu, ülesehitust, sõnavara, kõne ladusust, grammatika õigsust).

Mahukaid kompleksseid töid soovitatakse teha mitte rohkem kui kord veerandis.

Õpilane seab koostöös õpetajaga endale õpieesmärgid ning annab oma teadmiste ning oskustele hinnangu. Koos kaasõpilastega leiab õpilane, mis on hästi omandatud ja/või mille omandamiseks peab veel tööd tegema. Õpetaja valib töövormid (nt tunni ja/või teema lõpus lühikokkuvõtted, vestlused, eneseanalüüsilehed), mis võimaldavad õpilastel oma tööd analüüsida. Õpilasel peab olema võimalus selgusele jõuda oma keeleoskustasemes.

Õpilane annab õpetaja juhendamisel õppeprotsessile ja oma tööle hinnangu õpitavas võõrkeeles, isegi kui eneseväljendusoskus on piiratud.

Lõiming teiste valdkondadega

Võõrkeeltes kasutatavad materjalid täiendavad teadmisi, mida õpilane saab teistes õppeainetes.

Võõrkeelteoskus võimaldab õppijale ligipääsu lisateabeallikatele (teatmeteosed, võõrkeelne kirjandus, internet), leidmaks lisamaterjali teiste õppeainete jaoks.

Võõrkeelel on kõige otsesem seos emakeele ja kirjandusega, kuna õppetöö käigus rakendatakse väga palju emakeeles omandatud ja kantakse üle teise kultuurikonteksti.

Võõrkeelte ainekavad on tihedalt seotud ajaloo ja ühiskonnaõpetuse, geograafia, loodusõpetuse, bioloogia, tehnoloogia, inimeseõpetuse, muusika ja kunstõpetuse teemadega.

7. KLASS

Teemavaldkonnad:

MINA JA TEISED: Iseloom, välimus, enesetunne ja tervis, suhted sõpradega ja lähikondsetega, ühised tegevused, viisakas käitumine.

KODU JA LÄHIÜMBRUS: Kodu ja koduümbrus, sugulased; pereliikmete ametid; igapäevased kodused tööd ja tegemised.

KODUKOHT EESTI: Eesti asukoht, sümboolika ja tähtpäevad; linn ja maa, Eesti loodus, ilm, käitumine looduses.

RIIGID JA NENDE KUTUUR: Õpitavat keelt kõnelevate riikide sümboolika, tähtpäevad ja kombed, mõned tuntumad sündmused, saavutused ning nendega seotud nimed ajaloo- ja kultuurivaldkonnast; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad, riigid ja rahvused.

IGAPÄEVAELU. ÕPPIMINE JA TÖÖ: Kodused toimingud, söögikorrad, hügieeniharjumused; turvaline liiklemine, ; poes käik, arsti juures käimine; kool ja klass, koolipäev, õppeained; ametid.

VABA AEG: Huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid(sport, muusika, televisioon, kino)

Keeleteadmised

LAUSEÕPETUS: küsimuste moodustamine, öeldis kõrvallauses;

TEGUSÕNA: tegusõna pööramine liht- ja täisminevikus; Partizip Perfekt; enesekohased tegusõnad; modaalsete tegusõnade lihtminevik

NIMISÕNA:liitnimisõnade moodustamine;alaleütlev kääne; eessõnad; kus? kuhu?

ASESÕNA: isikulise ja omastava asesõna käänamine;

ARVSÕNA: kuupäev, aastaarvud; kellaajad

SÕNATULETUS: liitnimisõnade moodustamine, sünonüümid, antonüümid

OMADUSSÕNA:võrdlusastmed, isikuomadused

8. KLASS

Teemavaldkonnad:

MINA JA TEISED: Iseloom, välimus, suhted sõpradega ja lähikondsetega, ühised tegevused, viisakas käitumine.

KODU JA LÄHIÜMBRUS: Kodu ja koduümbrus, igapäevased kodused tööd ja tegemised.

KODUKOHT EESTI: , Eesti loodus, keskkonnakaitse; käitumine looduses.

RIIGID JA NENDE KUTUUR: Õpitavat keelt kõnelevad maad, vaatamisväärsused, loodus tähtpäevad ja kombid, mõned tuntumad sündmused, saavutused ning nendega seotud nimed. ajaloo- ja kultuurivaldkonnast; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad, riigid ja rahvused

IGAPÄEVAELU. ÕPPIMINE JA TÖÖ: Kodused toimingud, söögikorrad, liiklus, halvad harjumused, hügieeniharjumused; turvaline liiklemine, ; poes käik, kool ja klass, koolipäev, õppeained; ametid.

VABA AEG: Huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid, mobiiltelefon, arvuti.

Keeleteadmised

LAUSEÕPETUS: küsimuste moodustamine, öeldis kõrvallaused;

TEGUSÕNA: tegusõna ajavormide moodustamine, pööramine kõikides aegades; rektsioon; „um“ ...“zu“ laused; rektsioon

NIMISÕNA: käänamine; käänete eessõnad

ASESÕNA: isikulise ja omastava asesõna käänamine; näitav asesõna

ARVSÕNA: protsent;

SÕNATULETUS: ees- ja järelliited; kaudne küsimus;

OMADUSSÕNA: käänamine koos määrava ja umbmäärase artikliga; nullartikkel

9.KLASS

Teemavaldkonnad

MINA JA TEISED: Huvid ja võimed, iseloom, tervis; suhted sõprade ja lähikondlastega; inimtüübid.

KODU JA LÄHIÜMBRUS: Kodu ja koduümbus., kodukoha tuntumad vaatamisväärsused; igapäevased kodused tööd ja tegemised; perekondlikud sündmused, tähtpäevad traditsioonid.

KODUKOHT EESTI: Riigikord, tähtpäevad ja kultuuritavad, vaatamisväärsused; pealinn Tallinn ; ilmastikunähtused, loodus ja käitumine looduses, looduskaitse.

RIIGID JA NENDE KULTUUR: Õpitavat keelt kõnelevate riikide sümbolika, riigikord, tähtpäevad ja kultuuritavad, traditsioonid; tuntumad sündmused ja saavutused ning nendega seotud nimed ajaloo- ja kultuurivaldkonnast; õpitava keele kultuuriruumi kuuluvad riigid; Eesti naaberriikide ja tuntumate maailmariikide nimed, rahvad ja keeled.

IGAPÄEVAELU. ÕPPIMINE JA TÖÖ: Koolielu; tee küsimine ja juhatamine; hügieeni- ja toitumisharjumused ning tervislik eluviis, suhtlemine ; ametid ja kutsevalik.

VABA AEG: Huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid; meedia; reklaam; kultuuriline mitmekesisus.

Keeleteadmised

LAUSEÕPETUS: relatiivlause, intervjuu; eelnevalt õpitu kordamine, kinnistamine.

TEGUSÕNA: tegusõna ajavormid; , pööramine kõikides aegades; rektsioon; konjuktiivi moodustamine, kasutamine

NIMISÕNA: käänamine; eessõnad

ASESÕNA: isikulise ja omastava asesõna käänamine; näitav asesõna

ARVSÕNA: protsent; statistika; graafika lugemine

SÕNATULETUS: ees- ja järelliited; kaudne küsimus;

OMADUSSÕNA: käänamine koos määrava ja umbmäärase artikliga; nullartikkel; isikuomadused